

Regeringskansliets rättsdatabaser

[▲ Sök i Rättsdatabaserna](#)
[◀ Sökresultat](#)
[◀ Föregående](#)
[▶ Nästa](#)
Post 36 av 38 i DIR

Dir nr:	Dir. 2004:143
Departement:	Fö Försvarsdepartementet
Beslut vid regeringssammanträde:	2004-10-21
Rubrik:	Behandling av personuppgifter i Kustbevakningens verksamhet
Senast ändrad:	2004-10-27

Beslut vid regeringssammanträde den 21 oktober 2004

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare skall göra en översyn av regleringen av behandling av personuppgifter i Kustbevakningens verksamhet och lämna förslag till en författningsreglering. Utanför uppdraget faller personuppgiftsbehandling i verksamhet som rör intern administration. Utredaren skall kartlägga behandlingen av personuppgifter och analysera behovet av särskilda bestämmelser för behandlingen. Utgångspunkten är att Kustbevakningens verksamhet skall kunna bedrivas effektivt med rationellt datorstöd samtidigt som nödvändig respekt visas för enskildas personliga integritet.

Uppdraget skall redovisas senast den 1 februari 2006.

Nuvarande regler

Kustbevakningens behandling av personuppgifter regleras i personuppgiftslagen (1998:204) och i förordningen (2003:188) om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen. Förordningen reglerar behandling av

personuppgifter i Kustbevakningens verksamhet som rör brottsbekämpning, kontroll och tillsyn samt ärenden om vattenföroreningsavgift. Förordningen gäller utöver personuppgiftslagen, vilket innebär att personuppgiftslagens bestämmelser är tillämpliga när reglering saknas i nämnda förordning.

Genom personuppgiftslagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31, CELEX 31995L0046). Direktivet är inte tillämpligt på sådan behandling av personuppgifter som faller utanför gemenskapsrätten, exempelvis den som gäller allmän säkerhet, statens säkerhet eller statens verksamhet på straffrättens område. Personuppgiftslagen är emellertid generellt tillämplig på behandling av personuppgifter och gäller i den mån det inte finns avvikande bestämmelser i lag eller förordning. Personuppgiftslagen gäller alltså även för verksamhet där behandling av personuppgifter inte omfattas av direktivet, såsom viss behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen.

Utgångspunkten i personuppgiftslagen är att behandling av personuppgifter är tillåten bara i de fall och på de villkor lagen anger. Personuppgiftslagen innehåller vissa grundläggande krav på hur uppgifter får behandlas. Dessa krav innebär bl.a. att personuppgifter får behandlas endast för uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Enligt huvudregeln får behandling av uppgifter endast ske efter samtycke från den registrerade. Från huvudregeln finns det emellertid flera undantag, t.ex. om det är nödvändigt att behandla personuppgifter för att en arbetsuppgift av allmänt intresse skall kunna utföras eller för att den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöra en rättslig skyldighet. Personuppgiftslagen innehåller också bestämmelser som rör bl.a. information till den registrerade, säkerheten vid behandling, överföring av personuppgifter till tredje land och anmälan till tillsynsmyndigheten.

Förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen innehåller bestämmelser om bl.a. ändamål, behandling av känsliga personuppgifter, behandling i den brottsbekämpande verksamheten av uppgifter om personer som inte är misstänkta för brott, rättelse och skadestånd samt

gallring. Förordningen innehåller därutöver särskilda bestämmelser om kustbevakningsdatabasen.

Kustbevakningen behandlar en stor mängd personuppgifter som dessutom kan vara av särskilt känslig natur. Riksdagen och regeringen har tidigare uttalat att myndighetsregister med ett stort antal registrerade och ett särskilt känsligt innehåll skall regleras särskilt i lag (se bet. 1990/91:KU11 s. 11 och bet. 1997/98:KU18 s. 43, jfr prop. 1990/91:60 s. 58 och 1997/98:44 s. 41).

Kustbevakningens verksamhet

Kustbevakningen har, enligt förordningen (1988:256) med instruktion för Kustbevakningen, till uppgift att i enlighet med särskilda föreskrifter utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt miljöräddningstjänst till sjöss. Kustbevakningen skall också enligt instruktionen samordna de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation samt förmedla denna information till berörda myndigheter. Kustbevakningen är således mottagare av sjölägesinformation från bl.a. Forsvarsmakten samt användare och leverantör av information. Kustbevakningen skall vidare enligt instruktionen följa den internationella utvecklingen inom sitt verksamhetsområde samt i samverkan med andra myndigheter medverka i internationellt samarbete för att utveckla gränskontroll, brottsbekämpning till sjöss, miljöskydd till sjöss och annan sjöövervakning.

Kustbevakningen ansvarar tillsammans med andra myndigheter för frågor som rör myndighetsutövning till sjöss. Kustbevakningen är den enda civila myndigheten med kapacitet att agera till sjöss längs hela den svenska kuststräckan. Det geografiska verksamhetsområdet består av svenskt territorialhav, Sveriges ekonomiska zon och inre vatten såvitt detta omfattar kustvattnen och skärgårdsområdena samt Väner, Mälaren och, vid miljöräddningstjänst till sjöss, Vättern. Kustbevakningens verksamhet bedrivs också på land i nära anslutning till övervakningsområdet, t.ex. i hamnar, på stränder och öar samt på kobbar och skär. Kustbevakningen är den enda myndigheten med polisiära befogenheter i den ekonomiska zonen.

Lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär

övervakning är tillämplig när Kustbevakningen bedriver övervakning till havs, i kustvattnen samt i Vänern och Mälaren för att hindra brott mot föreskrifter i lagar och andra författningar som gäller jakt, fiske, trafikregler, dumpning av avfall i vatten, fartygs registrering och identifiering samt utlänningars inresa till och utresa från eller vistelse i Sverige m.m. Om anledning förekommer att brott har förövats mot någon av de föreskrifter som avses i lagen har kustbevakningstjänsteman samma befogenhet som tillkommer polisman att hålla förhör, ta med någon till förhör, gripa någon och att företa husrannsakan eller verkställa beslag. Vid förundersökning rörande brott som anges i nämnda lag får åklagaren och polisen anlita biträde av Kustbevakningen. Kustbevakningen får enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg inleda förundersökning för brott avseende olagliga utsläpp av olja och andra skadliga ämnen från fartyg.

Kustbevakningen skall vidare medverka i Tullverkets kontrollverksamhet enligt tullagen (2000:1281) och lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, vilket bl.a. innefattar ett självständigt ansvar för kontrollen till sjöss. Kustbevakningen har inom ramen för denna medverkan vissa befogenheter enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Uppgifterna förutsätter ett nära samarbete med polis- och tullmyndigheter inom och utom landet. För att de samlade nationella och internationella insatserna skall bli effektiva krävs ett ömsesidigt utbyte av information och underrättelser.

Kustbevakningen har dessutom, i sin egenskap av en av landets gränskontrollmyndigheter, ett samlat, självständigt ansvar för kontroll av sjötrafiken, vilket omfattar både kontroll av personer och varor. Kontrollen omfattar efterlevnaden av utlännings-, tull- och smugglingslagstiftningen. Kustbevakningen har i lag getts befogenheter för denna uppgift. Även detta ansvar förutsätter ett samarbete och utbyte av information och underrättelser med polis- och tullmyndigheter inom och utom landet. Kustbevakningen utgör vidare anmälningsspunkt för sjötrafiken (handels-, fiske- och fritidsfartyg), vilket bl.a. innebär att myndigheten är mottagare av de anmälningar som sjöfarten är skyldig att göra i enlighet med lagen (2004:487) om sjöfartsskydd och utlänningsförordningen (1989:547). Därutöver mottar Kustbevakningen inom ramen för sin kontroll- och tillsynsverksamhet också förhandsanmälningar

från fiskefartyg inför deras ankomst till svensk hamn. I kontroll- och tillsynsverksamheten ingår också bl.a. fiskerikontroll, jakt- och naturvårdstillsyn, skyddsområdestillsyn, kontinentalsockelkontroll, tillsyn avseende maritima fornyfynd, tillträdeskontroll samt viss fartygssäkerhetstillsyn.

Kustbevakningen ansvarar för miljöräddningstjänsten till sjöss när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet eller när det föreligger en överhängande fara för detta. Ansvaret omfattar även delar av havet som ligger utanför Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon när räddningstjänsten enligt internationella överenskommelser ankommer på svenska myndigheter. Det omfattar däremot inte vattendrag, kanaler, hamnar och andra insjöar än Väneren, Vättern och Mälaren. Kustbevakningen bistår regelmässigt dels Sjöfartsverket i sjöräddningen, dels polismyndigheterna vid efterforskning av försvunna personer i andra fall.

Kustbevakningen beslutar i frågor om vattenföroreningsavgift i enlighet med lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg. Vidare prövar Kustbevakningen frågor om tillstånd för marinvetenskaplig forskning inom Sveriges ekonomiska zon från utländska forskningsfartyg.

Inom ramen för Kustbevakningens uppgift att samordna de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation samt att förmedla denna information till berörda myndigheter pågår ett arbete med att utveckla ett nationellt IT-baserat system för informationssamordning.

I uppgiften att följa den internationella utvecklingen inom verksamhetsområdet och medverka i internationellt samarbete för att utveckla gränskontroll, brottsbekämpning till sjöss, miljöskydd till sjöss och annan sjöövervakning deltar Kustbevakningen aktivt i flera samverkansforum såsom t.ex. Baltic Sea Region Border Control Cooperation Conference (BSRBBBB). Kustbevakningen får genom olika internationella samverkanskanaler viktig information om bl.a. fartyg som kan betecknas som riskfartyg för miljön eller laglydnaden och vars last, besättning eller andra ombordvarande därför behöver följas närmare.

Enligt Kustbevakningens regleringsbrev för år 2002 skall myndigheten bl.a. bidra till en utveckling av gränskontrollverksamheten, vilket förutsätter ett effektivt utbyte av underrättelseinformation. I detta syfte har Kustbevakningen tillsammans med polisen och Tullverket inrättat ett centrum för underrättelser och riskanalys. Kustbevakningen har vidare i enlighet med regleringsbrevet för år 2004 i en rapport i juni 2004 tillsammans med Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Skatteverket redogjort för hinder för ett rationellt informationsutbyte inom det brottsbekämpande området samt lämnat förslag på hur informationsutbytet kan förbättras. Med anledning av Kustbevakningens uppdrag från regeringen att i samverkan med Fiskeriverket genomföra en riskanalysbaserad fiskerikontroll till sjöss och i hamnar, pågår för närvarande ett utvecklingsarbete i syfte att etablera ett med Fiskeriverket gemensamt fiskerikompetenscentrum.

Uppdraget

En särskild utredare skall göra en översyn av regleringen av Kustbevakningens behandling av personuppgifter och lämna förslag till en författningsreglering. Utanför uppdraget faller personuppgiftsbehandling i Kustbevakningens verksamhet som rör intern administration. Det är regeringens mening att särlagstiftning som huvudregel bör gälla utöver personuppgiftslagen och begränsas till att avse frågor som är specifika för den verksamhet som regleras av lagstiftningen. De regler som utredaren föreslår bör i så stor utsträckning som möjligt vara i överensstämmelse med personuppgiftslagens reglering till skydd för den personliga integriteten. Utredaren måste även ta hänsyn till hur personuppgiftsregleringen kommer att se ut för andra brottsbekämpande myndigheter. Arbetet skall bedrivas med utgångspunkten att myndighetens verksamhet skall kunna bedrivas effektivt med rationellt datorstöd samtidigt som nödvändig respekt visas för enskildas personliga integritet. För att inte hindra framtida effektivisering av Kustbevakningens verksamhet bör författningsregleringen vara teknikneutral. Principiellt viktiga frågor bör alltså regleras i lag, medan detaljfrågor kan regleras i förordningsform.

Utredaren skall kartlägga Kustbevakningens behandling av personuppgifter. I uppgiften ingår att inventera de register och databaser som förs inom Kustbevakningen och att sätta sig in i det arbete som pågår inom myndigheten för att utveckla befintliga register och databaser och inrätta nya.

Utredaren skall analysera behovet av särskilda bestämmelser för Kustbevakningens behandling av personuppgifter samt lämna förslag till sådana bestämmelser. Utredaren skall därvid granska frågor som rör inhämtande, användning, utlämnande, gallring och arkivering av personuppgifter. Utredaren skall också lämna förslag på lösningar av andra frågor om det behövs.

I uppdraget ingår att utreda hur utvecklingen av den digitala tekniken påverkat Kustbevakningens arbetsmetoder, t.ex. vad avser lagring av personuppgifter i form av bilder, och att överväga hur denna behandling av personuppgifter bör regleras.

Utredaren skall vidare ta ställning till vilka åtgärder som bör vidtas för att underlätta och förbättra informationsutbytet mellan Kustbevakningen och de svenska och utländska myndigheter och organisationer som Kustbevakningen samverkar med. Detta skall göras med beaktande av såväl att ett effektivt samarbete kan bedrivas som att enskilda personers integritetsintressen tillvaratas. Utredaren skall lämna förslag till den reglering som övervägandena föranleder.

Utöver de frågor som nämnts kan det finnas andra frågor som aktualiseras under arbetets gång. Utredaren är oförhindrad att ta upp sådana frågor och lägga fram de förslag som anses behövas.

Utredaren skall följa arbetet med den lagstiftning som föranleds av polisdatautredningens förslag till ny polisdatalag (SOU 2001:92) och tullbrottsdatautredningens förslag till lag om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet (SOU 2002:113) och särskilt beakta intresset av att regleringen av behandlingen av personuppgifter inom brottsbekämpande verksamhet blir enhetlig.

Utredaren skall samråda med Kustbevakningen, Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Sjöfartsverket, Fiskeriverket, Datainspektionen och Riksarkivet samt andra berörda myndigheter.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget skall redovisas senast den 1 februari 2006.

(Försvarsdepartementet)

[▲ Sök i Rättsdatabaserna](#) [◀ Sökresultat](#) [◀ Föregående](#) [▶ Nästa](#)